

Ondergedompeld in de wereld van Nan Goldin

Rauw, intiem, beklemmend. *Memory Lost* van Nan Goldin is een werk dat je niet snel loslaat. In deze digitale diavoorstelling neemt Goldin de beschouwer mee op een reis door de duistere wereld van drugsverslaving. Het werk was afgelopen winter te zien op de drukbezochte tentoonstelling

This Will Not End Well in het Stedelijk Museum Amsterdam. Deze zomer kochten het Stedelijk en het Centraal Museum in Utrecht de 24 minuten durende slideshow samen aan. Het werk zal met enige regelmaat te zien zijn in de presentaties van beide musea.

Worstelen met verslaving

In 2018 publiceerde Nan Goldin een artikel in het kunstmagazine *Artforum* waarin ze de betrokkenheid van de familie Sackler bij vele grote kunstinstellingen aan de kaak stelde. Deze familie is puissant rijk geworden in de farmaceutische industrie, met name door het middel Oxycontin, een sterke, uit opium vervaardigde pijnstiller die zeer verslavend is. De eigenaren waren zich bewust van de gevaren van het middel, maar kozen voor een agressieve marketingstrategie om het via aantrekkelijke bonussen voor artsen zoveel mogelijk voorgeschreven te krijgen. De strategie was succesvol, de uitkomst desastreus. De familie verdiende miljarden, miljoenen mensen raakten verslaafd. Levens werden verwoest en honderdduizenden overleden aan de gevolgen van de verslaving, door een overdosis of doordat ze gedwongen waren steeds sterkere (illegale) medicijnen te gaan gebruiken.

Goldin wilde de *art washing* - op duistere manieren verdiend geld aan kunstinstellingen schenken om een beter imago te verwerven - van de familie een halt toeroepen. Samen met de andere leden van haar activistische collectief Prescription Addiction Intervention Now (P.A.I.N.) organiseerde ze sit-ins in musea, waaronder het Metropolitan Museum of Art en het Salomon R. Guggenheim Museum in New York, Tate in Londen en het Louvre in Parijs. De activisten hingen spandoeken op en ensceuerden een massa aan dode lichamen in de zalen van de musea. Veel musea sneden de banden met de familie Sackler door en verwijderden de familienaam van de gevels en muren van hun gebouwen.

Zelf was Goldin in 2016 na een polsoperatie ook verslaafd geraakt aan Oxycontin, na eerder al meerdere malen met verslaving en afkicken geworsteld te hebben. Dat ze verslaafd raakte aan een op doktersrecept voorgeschreven pijnstiller shockeerde haar zo, dat ze een onderzoek begon naar dit middel en zijn ontstaansgeschiedenis. Ze vroeg zich af hoe het kan dat iets zo sterks en verslavends mag worden voorgeschreven. Ze zette haar netwerk, mogelijkheden, zichtbaarheid en platform in voor de gezondheid van anderen. Dit is te zien in Laura Poitras' documentaire *All the Beauty and the Bloodshed* (2022), die in Venetië werd bekroond met een Gouden Leeuw.

NIEUWE AANWINST

Memory Lost

Nan Goldin

2019-21. Digitale diavoorstelling
(vierde editie van vijf)

Bijdrage: € 121.927, waarvan € 21.927 uit
het Desiree Lambers Fonds en € 100.000
uit het Titus Fonds

STEDELIJK MUSEUM AMSTERDAM/CENTRAAL
MUSEUM, UTRECHT

Aangekocht in 2024 met steun van de
Vereniging Rembrandt (mede dankzij
haar Desiree Lambers Fonds en haar
Titus Fonds) en het Mondriaan Fonds

This Will Not End Well

Toen Goldin in de jaren zeventig begon als kunstenaar, presenteerde ze haar werk in clubs, in filmzalen en op (film)festivals. Haar aaneenschakelingen van foto's – later slideshows genoemd – werden ondersteund door een eclectische muziekselectie en samen vormde dit een meeslepende, interactieve ervaring. Een dergelijke performance, waarbij ze de foto's ook nog live van commentaar voorzag, hield Goldin in de jaren tachtig ook in het Stedelijk Museum. Dit was het begin van een lange en innige relatie tussen maker en museum. In 1997 was er de solo-expositie *I'll Be Your Mirror*, georganiseerd in samenwerking met het Whitney Museum of American Art en het Kunst Museum Winterthur, waarin haar foto's werden getoond. En in 2023 was er de tentoonstelling *This Will Not End Well* in het Stedelijk, die op haar diavoorstellingen en video-installaties focuste. Goldin is van mening dat je haar werk het beste tot je kunt nemen door je er volledig in onder te dompelen. In samenwerking met architect Hala Wardé maakte ze daarom voor elk gepresenteerd werk een ruimtelijke 'verlenging' die in haar ogen de ideale vorm was voor het ervaren van het werk.

Van verhaal naar sfeer

Goldin was onderdeel van de hippe, queer *underground scene* in het Boston en New York van de jaren zeventig en tachtig, die ze op beeld vastlegde. Deze foto's bracht ze samen in slideshows, waarvan het iconische werk *The Ballad of Sexual Dependency* (1985) veruit het bekendst is. Haar stijl was destijds baanbrekend en revolutionair: niet geënceneerd of gestileerd, maar rauw en direct met intieme thema's en confronterende beelden. Inmiddels is haar beeldtaal gemeengoed geworden: de snapshotstijl met persoonlijk beeldmateriaal is op social media tegenwoordig de leidende vorm van fotografie.

In de afgelopen jaren zocht Goldin naar een vorm waarin de slideshows meer zijn dan de som der delen. Ze beseftte dat haar werk op zichzelf staat en canoniek is – in de woorden van *ArtReview* 'legendarisch' –, maar dat deze tijd om iets anders vraagt. Namelijk om een immersieve ervaring met beeld en geluid waarin de toeschouwer opgaat in de gecreëerde sfeer. En haar foto's lenen zich daarvoor als input.

Intieme en persoonlijke beelden

Memory Lost uit 2019-21 is een digitale diavoorstelling, opgedragen aan Goldins activistische groep P.A.I.N. De voorstelling verhaalt over een leven dat is gekleurd door drugsgebruik, afkicken, relaties met andere gebruikers en met dealers, vrienden en profiteurs. Goldin toont de schaduwkanten van het gebruik, en de schaduw die dat gebruik over haar leven heeft gelegd. Delen van dat leven zijn in die schaduw verdwenen, die herinnert ze zich niet meer: *Memory Lost*. Deze boeiende, mooie en beklijvende reis ontvouwt zich in een reeks intieme en persoonlijke beelden en biedt een aangrijpende reflectie op de herinnering en de duisternis van verslaving. De voorstelling gaat vergezeld van een emotioneel geladen partituur, in opdracht gemaakt door componist en instrumentalist Mica Levi, met aanvullende muziek van CJ Calderwood en Soundwalk Collective.

Memory Lost biedt een rijke schakering van eerder gebruikt beeld en niet eerder getoond materiaal, waaronder voicemailen en intieme gesprekken van Goldin met haar vrienden over de betekenis van verslaving. Ook selecteerde ze een aantal foto's die ze eerder niet kon gebruiken omdat ze bijvoorbeeld onscherp waren, maar die juist in deze sfeer wel passen. De gesproken tekst en de foto's gebruikte ze samen met de soundtrack om een verhaal te vertellen over haar eigen leven, deels via de woorden van anderen. Het resultaat kan gezien worden als de kroon op een oeuvre en een leven, een laatste reflectie en bijdrage - voor vertrek. \

Vincent van Velsen is conservator fotografie van het Stedelijk Museum Amsterdam

Wanneer te zien?

Memory Lost zal elke drie jaar vier maanden lang worden getoond in een presentatie van het Centraal Museum of het Stedelijk Museum Amsterdam. Op 8 en 9 november was het werk te zien op het Utrechtse festival Le Guess Who.

Waarom gesteund?

De Vereniging Rembrandt wordt door veel mensen vooral met oude meesters geassocieerd, maar zij ondersteunt musea ook al decennialang met aankopen op het gebied van moderne en hedendaagse kunst. Zij vindt dat van belang omdat er nog altijd kunst wordt gemaakt die ertoe doet en omdat musea in de toekomst ook een representatief beeld van de kunst van nu moeten kunnen tonen.

De in 1953 geboren Nan Goldin is een internationaal toonaangevende kunstenaar die met haar ongepolijste en vaak zeer persoonlijke beeldtaal in het laatste kwart van de 20ste eeuw haar stempel heeft gedrukt op de fotografie en nog altijd relevant en vernieuwend werk maakt. De beelden in *Memory Lost* vertellen over de duisternis van verslaving, over afkicken, eenzaamheid en dood, en zijn veelal wazig gefotografeerd alsof het vervaagde herinneringen zijn. Voicemailberichten, flarden uit gesprekken en muziek ondersteunen de beelden. De diavoorstelling – die zou kunnen worden omschreven als een visueel gedicht – weet de spanning van het begin tot het eind vast te houden. Het werk schetst een beeld van deze tijd, maar tegelijkertijd raakt het aan universele thema's als dood en eenzaamheid.

Dit *time based* werk uit 2019-21 geldt als een belangrijk sluitstuk op het oeuvre van Goldin, die al sinds de jaren zeventig subculturen fotografeert. Het is een toevoeging die de bestaande werken van Goldin in Nederlandse collecties – overwegend foto's – in een bredere context zet. Het bestuur van de Vereniging Rembrandt juicht het toe dat het Stedelijk Museum Amsterdam en het Centraal Museum de handen ineen hebben geslagen om deze aankoop gezamenlijk te realiseren, zoals zij meermaals eerder deden. Hierdoor kunnen kunstwerken, in het bijzonder video's en installaties, vaker en in verschillende contexten worden getoond.

In het Stedelijk Museum Amsterdam, dat een twintigtal fotografische werken van Goldin bezit, heeft de Amerikaanse fotograaf al langere tijd een zekere zichtbaarheid, onder andere door performances en tentoonstellingen sinds de jaren tachtig. Als bekroning van haar oeuvre en eerste *time based* werk van haar in de collectie is *Memory Lost* een waardevolle aanvulling op de verzameling. Als *time based* werk sluit *Memory Lost* eveneens goed aan bij het verzamelen en tentoonstellingsbeleid van het Centraal Museum, dat in de winter van 2022-23 een aantal monumentale video-installaties liet zien in de tentoonstelling *Double Act*, en dat al in 2002 de video-installatie *Expecting* van Pipilotti Rist aankocht – eveneens met een bijdrage van de Vereniging Rembrandt.